

Medyada Sözcük Savaşları: Gazze'nin İşgali Bağlamında Resmi X (Twitter) Hesaplarının Söylemsel Analizi

Yusuf DEVRAN, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Görsel İletişim Tasarımı Bölümü, Prof. Dr., ydevran@ticaret.edu.tr, 0000-0001-6430-1943

Zehra KARATAŞ, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Ana Bilim Dalı, Doktora Öğrencisi, zehra@karatas.email, 0009-0007-6421-0866

ÖZ

Medyada sözcük savaşları, gelişen teknolojiler neticesinde siyasal iletişimin modern dünyadaki yeni ve oldukça etkili bir formu olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle savaş ve uluslararası krizlerin olduğu dönemlerde taraflar yalnızca askeri güçleriyle değil aynı zamanda güçlü söylemleriyle de yeni bir cephe açmaktadırlar. Bu nedenle sözcük savaşları, savaşın yalnızca silahlarla değil aynı zamanda anlatı ve söylemlerle de sosyal medyada etkin olarak yürütülmesi gerektiğini göstermektedir. Bu çalışmada 7 Ekim 2023 tarihinden itibaren İsrail'in Gazze'yi aşama aşama işgal etmesi nedeniyle uluslararası aktörler tarafından yürütülen söylem mücadelesinin sosyal medyadaki yansıması ele alınmaktadır. Bu çerçevede Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği, Çin, Rusya ve Türkiye'nin Dışişleri Bakanlıklarına ait resmi X hesapları incelenmektedir. Çalışmada, işgalin ilk iki ayında paylaşılan mesajların söylemleri analiz edilerek bu ülkelerin konuya dair bakışları, politikaları, niyetleri, amaçları ve güç ilişkileri tespit edilmektedir. Norman Fairclough'un söylem çözümleme yönteminin kullanıldığı çalışma, özellikle AB ve ABD'nin paylaşımlarının adeta propaganda mesajları olduğunu, Rusya ve Çin'in tarafsız oldukları algısını oluşturabilmek için hassasiyet gösterdiklerini, Türkiye'nin ise bu platformu daha ziyade duyuru panosu olarak kullandığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler : Sözcük Savaşı, Gazze'nin İşgali, Söylem

Word Wars In The Media: Discourse Analysis Of Official X (Twitter) Accounts In The Context Of The Occupation Of Gaza

ABSTRACT

In the media, word wars have emerged as a new and highly effective form of political communication in the modern world following the advancing technological developments. Especially in times of war and international crises, the parties open a new front not only with their military power but also with their strong discourse and expressions. In this context, word wars show that war should be waged effectively on

social media not only with weapons but also with narratives and expressions. This study examines the reflection of the discourse struggle carried out by international actors due to Israel's gradual occupation of Gaza since October 7, 2023, on social media. In this context, the official X accounts of the Foreign Ministries of the United States, the European Union, China, Russia and Turkey are examined. In the study, the discourses of the messages shared in the first two months of the occupation are analyzed and the perspectives, policies, intentions, goals and power relations of these countries are determined on the subject. The study, in which Norman Fairclough's discourse analysis method was used, reveals that the posts of the EU and the US in particular are almost propaganda messages, that Russia and China are sensitive in order to create the perception that they are neutral, and that Turkey uses this platform more as a bulletin board.

Keywords : War of Words, Occupation of Gaza, Discourse

GİRİŞ

1947 yılından beri süregelen İsrail-Filistin çatışması dini, siyasi ve toprak mücadelesi boyutuyla devam etmekte ve Ortadoğu'nun en önemli sorunlarından biri olarak önümüzde durmaktadır. İsrail-Filistin mücadelesinin kökleri aslında binlerce yıl öncesine dayanmaktadır. Yaşanan son olaylarla birlikte bölgedeki gerilim yeniden tırmanmış ve uluslararası toplumun dikkati bir kez daha bu tarihsel çatışmanın kökenlerine ve güncel etkilerine yönelmiştir.

Bugün Filistin topraklarında şiddetli şekilde devam etmekte olan mücadele 3200 yıl öncesine dayanmaktadır. Filistinliler'in ismine ilk kez Mısır firavunu III. Ramses (MÖ. 1190) zamanında Medinet-Habu Zafer Kitabesi'nde rastlanmaktadır. Bu kitabede adı geçen kavimlerden biri olan Pelestler bugünkü Filistinliler olarak bilinmektedir. Kökenleri itibarıyla Tevrat'ta adı geçen Kaftor (Girit) Adası'ndan geldikleri ve Hint-Avrupa kökenli bir kavim oldukları bilinmektedir. MÖ 1190'da III. Ramses'e karşı verdikleri Ege Göçleri mücadelesinde yenilmelerine rağmen, Mısır'ın vasali olma şartıyla bugünkü Filistin topraklarına yerleştirildiler (Memiş, 2011, s.5).

Mısır'dan çıkan İsrailoğulları ise yaklaşık 60 yıl sonra Filistin'e gelmektedir. Bu ülke, Kenan diyarı olarak isimlendirilen Tanrı Yahova'nın Hz. İbrahim'e vadettiği ülke olarak bilinmektedir. Ancak kendilerine vâdedilen ülkede İsrailoğullarına tamamiyle yabancı bir kavim olan, silah ve teçhizat bakımından güçlü Pelestler oturmaktadır. Bu yüzden İsrailoğullarının sahil şeridinde değil de iç bölgedeki verimsiz topraklara yerleşmek zorunda kaldığı ve 130 yıl Filistin egemenliğinde yaşadığı bilinmektedir. Bu nedenle, Filistin topraklarının gerçek sahibi olabilmek için iki kavim arasında amansız bir mücadele başlamaktadır (Memiş, 2011, s.5-8).

İsrail'in 7 Ekim'den bu yana Gazze Şeridi'ne düzenlediği saldırılarda 17 bin 841'i çocuk, 12 bin 298'i kadın olmak üzere 46 bin 6 Filistinlinin öldüğü, 109 bin 378 kişinin de yaralandığı kaydedilmektedir (aa, 2025). Bu sayı her geçen gün daha da artmaktadır. Bu durum, yalnızca bölge halkının yaşadığı bir sorun olmaktan çıkmış dünya genelinde de önemli bir mesele haline gelmiştir. Gazze'nin işgali ve burada yaşanan insani krizler her iki tarafın kendi pozisyonlarını ulusal ve uluslararası arenada savunma çabalarını tetiklemektedir. Gazze'de yaşananlar yalnızca sahada vuku bulan bir çatışma değil aynı zamanda sosyal medya platformlarında da derin bir söylem mücadelesi olarak devam etmektedir. Sözcüklerin, görsellerin ve videoların silah olarak kullanıldığı bu platformlar, tarafların birbirine karşı inşa ettiği ifadeleri yaydığı ve küresel kamuoyunu etkilemeye çalıştığı bir mecra olarak karşımıza çıkmaktadır. Dijital platformlarda yürütülen bu söylem mücadelesi, dilin savaşın organizasyonel ve seferberlik süreçlerinde oynadığı merkezi rolünü açıklamaktadır. İletişim olmaksızın savaş mümkün değildir. Zira savaş, örgütlenme ve seferberlik kadar, düşmana dair inançların dolaşımı ile öldürme ve ölme ihtiyacına yönelik gerekçelerin paylaşılmasını da gerektirmektedir (Billig, 2003, s. ix).

Toplumu bilgilendiren, eğlendiren ve eğiten medya, günümüz dünyasında toplumsal algıyı da şekillendiren stratejik güç haline gelmiştir. Medyanın toplumsal olayları ele alış biçimi olaylara bakış açımızı yönlendirme anlamında oldukça etkili olmaktadır. Savaş veya insani krizlerin olduğu dönemlerde tarafların dijital medyayı, sosyal medya platformlarını nasıl kullandığı en az askeri hamleleri kadar önem arz etmektedir. Siyasi güç, kelimelerin gücünden ayrı düşünülemeyeceği gibi aslında, kelimelerin gücü; insan duygularının ve niyetlerinin uç noktalarını ifade edebilme ile okları karşı tarafa yöneltebilme kapasitesinde yatmaktadır. (Dedaic, 2003, s.1). Bu anlamda sosyal medya platformlarından yapılan açıklamalar kamuoyunu yönlendirme noktasında etkin rol oynamaktadır. Söylemler üzerinde belirleyici olabilen güçler her alanda doğal olarak daha etkili olmaktadır. Söylem çözümlemesinin amaçlarından biri de bu gücü ortaya çıkarmaktır (Devran, 2010, s.25).

Sözcük savaşı şeklinde sosyal medya platformlarında süregiden söylem mücadelesi, özellikle İsrail'in Gazze'yi işgali sırasında öne çıkan stratejilerinden bir olmuştur. Bu çalışmada, Gazze'de yaşananlara dair AB, ABD, Çin, Rusya ve Türkiye gibi uluslararası aktörlerin yürüttükleri söylem mücadelesi, ilgili ülkelerin resmi X hesaplarında paylaştığı mesajlar üzerinden ele alınmaktadır.

Çalışma günümüz siyasal iletişim stratejilerinin ve dijital platformların uluslararası çatışmalardaki rolünü anlamak açısından da ayrı bir öneme sahiptir. Günümüzde, çatışmalar sadece sahalarda değil, aynı zamanda söylem düzeyinde dijital medyada da yürütüldüğünden siyasal krizlerin, çatışma analizlerinin yeni bir bakış açısıyla ele alınması gerekmektedir. Dijital çağın dinamiklerinden sosyal medya platformlarının özellikle X gibi anlık bilgi paylaşımı yapabilmesi, siyasal iletişimdeki önemini de artırmaktadır. Bu sebeple X

platformu üzerinden yayılan mesajların söylemlerinin titizlikle inşa edilmesi ayrı bir ehemmiyet kazanmıştır.

Çalışma, yukarıda adı zikredilen üçüncü ülkelerin Dışişleri Bakanlıklarına ait X hesaplarından 7 Ekim 2023 ile 7 Aralık 2023 tarihleri arasında yaptıkları paylaşımlarla sınırlandırılmıştır. Bu çalışmada özellikle şu soruların cevabı aranmaktadır:

1. Ülkeler X platformunu ne tür mesajlar için ve nasıl kullanmaktadır?
2. Ülkeler soruna dair nasıl bir söylem kullanmaktadır?
3. Ülkeler tarafları ve Gazze’de yaşananları nasıl tanımlamaktadır?
4. X üzerinden gerçekleştirilen söylem mücadelesinde öne çıkan sözcükler nelerdir?
5. Ülkelerin söylemleri kendi niyetleri, amaçları ve güç ilişkileri konusunda neyi ifade etmektedir?
6. Ülkelerin söylemleri soruna dair aralarındaki hangi farklılıkları ortaya koymaktadır?
7. Soruna daha yakın alaka gösteren Türkiye, AB ve ABD X hesaplarını nasıl kullanmakta ve hangi mesajları öne çıkarmaktadır?
8. Çin ve Rusya’nın söylemleri Gazze’de yaşananlara dair niyet ve politikaları hakkında ne gibi ipuçları vermektedir?

X platformundan yapılan açıklamaların ve söylemlerin daha iyi anlaşılabilmesi ve derinlemesine analiz edilebilmesi için Norman Fairclough’ un söylem çözümleme yöntemi kullanılmaktadır. Bu çerçevede mikro düzeyde yani sözcük ve cümle yapıları düzeyinde söylem analizi yapılmakta ayrıca söylemler metinlerarası ilintiler ve güç ilişkileri bağlamında değerlendirilmektedir.

1. Uluslararası İlişkiler Bağlamında X’te Yapılan Sözcük Savaşları

Sosyal medya araçları, uluslararası ilişkilerde geleneksel diplomasi ve iletişim yöntemlerini yeniden şekillendirerek devletler, uluslararası kuruluşlar ve bireyler arasında etkileşimlerin dinamiklerini dönüştürmüştür. Özellikle X, Facebook ve YouTube gibi platformlar, aktörlerin küresel hedef kitlelere doğrudan ulaşabilmesini mümkün kılmakta, bu da diplomatik süreçlerin hızını ve şeffaflığını artırmaktadır. Geleneksel diplomasi sınırlı bir hedef kitleye odaklanırken, sosyal medya araçları ile yürütülen dijital diplomasi daha geniş kitlelere hitap ederek, kamuoyunun uluslararası politikadaki rolünü daha da artırmaktadır. Bu bağlamda, devlet yetkilileri ve uluslararası kuruluşların sosyal medya hesapları aracılığıyla yürütülen faaliyetler; kriz yönetimi, kamu diplomasisi ve ulusal çıkarların savunulması gibi alanlarda önemli hale gelmiştir (Duncombe, 2017, s.549).

Sosyal medyanın uluslararası ilişkilerdeki rolü sadece kamu diplomasisiyle sınırlı değildir; aynı zamanda propaganda, dezenformasyon ve sözcük savaşları bakımından da etkili bir mecra haline gelmiştir. Devletler ve diğer aktörler, sosyal medyayı kullanarak ulusal

çıkarlarını savunmak veya rakiplerini zayıflatmak için stratejik iletişim faaliyetlerinde bulunmaktadır. Ayrıca, sosyal medya platformları, kriz anlarında bilgiyi hızla yayarak küresel kamuoyunun dikkatini belirli meselelere yönlendirme gücüne sahiptir. Son on yılda mobil uygulamaların yaygınlaşması, sosyal medyanın uluslararası ilişkilerde merkezi bir rol oynamasını da sağlamıştır (Bekar, Ünlü, 2023, s.251).

Dijital diplomasinin bir alt kategorisi olarak gelişen X diplomasisi, günümüzde birçok ülke tarafından kaçınılmaz bir diplomasi aracı olarak kullanılmaktadır. Ovalı, X diplomasisini "Bir devleti, kurumu veya örgütü temsil eden kişilerin kişisel ve/veya kurumsal X hesapları aracılığı ile dış politikaya dair öngörü, tutum ve beklentilerini sadece muhataplarına değil, tüm X kullanıcılarına ilettikleri bir dış politika yürütme aracı" olarak tanımlamaktadır. Sosyal medya platformlarının özellikle de X'in bir diplomatik faaliyet aracına dönüşmesi klasik diplomaside bazı önemli ve zorunlu değişimlere yol açmıştır. X diplomasisi, liderlerin mesaj iletme süreçlerinde klasik yöntemlere bağımlılığı azaltmış, zaman ve mekân kavramlarını ortadan kaldırmış, gizlilik ilkesini zayıflatarak sivil katılımı artırmış ve kişisel iletişim biçimlerine internet tabanlı, kişisel olmayan ilişkileri eklemiştir (Ovalı, 2020, s.24-25).

Netice olarak X'in geniş ve gerçek zamanlı erişim imkânı, devletlerarası söylem rekabetini artırmakta ve ulusal çıkarların savunulmasından dezenformasyona kadar geniş bir etkileşim alanı sunmaktadır.

2. Araştırmanın Yöntemi ve Bulguları

Araştırma, Gazze'nin İsrail tarafından 7 Ekim 2023 tarihinden itibaren aşamalı olarak işgal edilmesi sürecinde, uluslararası aktörlerin sosyal medya üzerinden yürüttükleri söylem mücadelesini analiz etmek amacıyla tasarlanmıştır. Bu çalışmanın temel veri kaynağını Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği, Çin, Rusya ve Türkiye'nin dışişleri bakanlıklarına ait resmi X hesaplarından yapılan paylaşımlar oluşturmaktadır. Çalışmanın analizi için bu ülkelerin dışişleri bakanlıklarının resmi hesaplarından 7 Ekim 2023 ile 7 Aralık 2023 tarihleri arasında yapılmış, aşağıda Türkçe-İngilizce olarak belirtilen anahtar kelimeleri içeren paylaşımlar incelenmiştir.

X paylaşımlarında aranan anahtar kelimeler, Hamas – Hamas, Gazze – Gaza, Soykırım – Genocide, Filistin – Palestine, İsrail – Israel, Savaş – War, Masum – Innocent, İnsanlık suçu- Crime against humanity, Savaş suçu- War crime, Kudüs – Jerusalem, Katliam – Massacre, İşgal – Occupation, Zulüm – Oppression, Barış – Peace, Mülteci – Refugee, Çatışma– Conflict, Saldırı – Attack, Direniş – Resistance, Bombardıman – Bombardment, Kuşatma -Siege ve Şehit – Martyr' dir.

Çalışmanın verilerinin sistematik şekilde toplanabilmesi amacıyla özel bir bilgisayar programı kullanılmıştır. Bilgisayar programında anahtar kelimelerle yapılan tarama sonucunda elde edilen paylaşımlar basit tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilmiştir. Çalışma, nitel araştırma yöntemleri çerçevesinde incelenmiştir. Araştırmanın amacı, İsrail'in 7 Ekim

2023'te başlattığı Gazze'nin işgali sürecinde, uluslararası aktörlerin sosyal medya platformu X üzerinden yürüttükleri bu söylem mücadelesini analiz etmek ve ortaya çıkarmaktır. Bu nedenle araştırma kapsamındaki X hesaplarında konuya dair yer alan mesajlar Norman Fairclough'un söylem çözümlemesi yöntemiyle incelenmiştir.

Norman Fairclough'a göre eleştirel söylem analizi, toplumsal çözümlemenin eleştirel geleneğini dil çalışmalarına taşımakta ve eleştirel toplumsal çözümlemeye söylem ve söylem ile diğer toplumsal unsurlar (güç ilişkileri, ideolojiler, toplumsal kimlikler vb.) arasındaki ilişkilere odaklanan özgün bir katkı sunmaktadır (2013, s.9). Fairclough, söylemi tanımlarken onun yalnızca dilsel bir yapı olmadığını, aynı zamanda iktidar ilişkileriyle iç içe geçmiş bir toplumsal pratik olduğunu vurgulamaktadır. Ona göre söylem, iktidar yapıları tarafından şekillendirilmekte ve bu yapılar aracılığıyla toplumsal düzlemde yeniden üretilmektedir. Bu süreç yalnızca söylemin inşasını değil, aynı zamanda onun dönüştürülmesini de kapsamaktadır. Böylece söylem, egemen güç odaklarının çıkarları doğrultusunda biçimlendirilmiş bir yapıya bürünmektedir (Gündüz, Arıkan, 2018, s. 158).

Fairclough söylemin sosyal teorisini inşa etmek ve metodolojisini oluşturmak için söylem analizini üç temel boyut üzerinde yapılandırmaktadır (Blommaert, 2005 aktaran Devran, 2010, s. 63):

1-Birinci Boyut: Metin olarak söylem. Metnin içerdiği sözcük seçimleri, sözdizimi, cümlelerin birbirine bağlanması, gramer ve anlatım tarzı gibi doğrudan dilsel öğelerin incelenmesini kapsamaktadır.

2-İkinci Boyut: Söylemsel pratik olarak söylem. Metnin üretimi, dolaşımı ve tüketimi süreçlerinin, yani söylemin nasıl inşa edildiği, kimler tarafından nasıl kullanıldığı ve nasıl bir bağlama yerleştirildiğini analiz etmektedir.

3-Üçüncü Boyut: Sosyal pratik olarak söylem. Söylemin, içinde yer aldığı geniş toplumsal, kültürel ve tarihsel bağlam ile olan ilişkilerinin yanı sıra, iktidar yapılarıyla kurduğu bağın da sistematik biçimde incelenmesi amaçlanmaktadır.

X platformu mesaj paylaşımı bakımından dünyada en yaygın olarak kullanılan platformlardan biridir. Bu platform üzerinden 280 karakterden oluşan metinlerin paylaşımı kolaylıkla yapılabilmekte ve mesajlar viral olarak yayılabilmektedir. O nedenle de habercilik, kamu diplomasisi, kamuoyu oluşturma, psikolojik harp, propaganda, dezenformasyon gibi amaçlarla kullanılmaya son derece uygundur. Ayrıca mesajlara linkler eklenerek okuyucular konuya dair daha kapsamlı içeriklere yönlendirilebilmekte, metinler tekrar paylaşılabilir veya bunların altına yorumlar yazılabilmektedir.

Araştırma kapsamında yer alan ABD, AB, Çin, Rusya ve Türkiye'nin bu platformu belirli ölçüde kullandığı görülmektedir. Kimi ülkeler bu platformu çok bilinçli mesajlar

paylaşarak ilgili konuya dair bakış açısını, politikalarını, niyetini ve gücünü açıkça ortaya koyarken, kimileri ise sadece duyuru panosu olarak değerlendirmektedir.

2.1. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın Resmi X Hesabından Yapılan Açıklamalar

ABD Dışişleri Bakanlığının X hesaplarından İsrail'in Gazze'yi işgaline dair paylaşılan mesajlar bu ülkenin konuya bakışını, e niyetini açıkça ortaya koymaktadır. Özellikle tarafların betimlenmesine dair kullanılan dil söz konusu öznenin konuya yaklaşımı açısından son derece açıklayıcıdır. Paylaşılan mesajlar incelendiğinde İsrail'in Hamas'a bakış açısı ile ABD'ninki arasında bir fark bulunmadığı görülmektedir. ABD'nin konuya dair mesajları şu başlıklar altında toplanabilir: Bölgeye gönderilen insani yardımlar, çatışmaların sona ermesi için muhataplarla ve komşu ülkelerle yapılan resmi görüşmeler, tarafların konumlandırılmaları ve eylemlerinin tanımlanmaları, ilgili ve yetkili devlet yöneticilerinin resmî açıklamaları vs.

Hamis Terörist Örgüttür

ABD Dışişleri Bakanlığının resmi X hesabından paylaşılan mesajlara göre Hamas bir terörist örgüttür, tek amacı ise İsrail'i yok etmek ve Yahudileri öldürmektir. ABD, İsrail'in eylemlerini haklı göstermek için bütün dünyanın da bu gerçeği gördüğünü ifade etmektedir: *"Hamis bir terörist gruptur. Tek gündemi İsrail devletini yok etmek ve Yahudileri öldürmektir. Ve tüm dünyanın bunu böyle görmesi önemlidir. Bu, Hamas söz konusu olduğunda ahlaki netlik için önemli bir andır"* (2023, 17 Ekim). Dolayısıyla Hamas'ın eylemleri de teröre müteallik korkunç fiiller olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, paylaşımda "ahlaki netlik için önemli bir an" ifadesi kullanılarak, uluslararası toplumun bu konuda net bir tutum alması gerektiği belirtilmektedir. Aynı zamanda Hamas'a karşı küresel düzeyde bir birlik oluşturma ve İsrail'in güvenliğine yönelik desteği pekiştirme amacı taşıyan bir söylem olarak da değerlendirilebilir.

Hamis'in terörist bir örgüt olarak konumlandırılması nedeniyle meşru bir iktidar aygıtı gibi belli bir toplumu temsil edebilmesi söz konusu değildir. ABD bu düşüncesini farklı açıklamalarında dile getirmeye devam etmektedir: *"Terörizmin hiçbir gerekçesi yoktur. Hamas, Filistin halkının onur ve kendi kaderini tayin hakkını temsil etmez"* (2023, 10 Ekim). Bu nedenle, Hamas'ın temsil etmediği bir halkın geleceğine dair söz sahibi olamayacağı ve bu bağlamda muhatap alınmasının mümkün olmadığı ifade edilmektedir.

ABD mesajlarında Hamas'ın meşru olmadığı belirtildiği gibi Filistin halkının onurlu yaşam istekleri ile de ilgisinin olamayacağını da vurgulanmaktadır: *"Hamis'in Filistin halkını veya onların eşit güvenlik, özgürlük, adalet, fırsat ve onurla yaşama yönündeki meşru isteklerini temsil etmediğini biliyoruz"* (2023, 13 Ekim). Mesajda Filistin halkının özgürlük, adalet, güvenlik ve onurlu yaşama dair taleplerinin meşru görüldüğü ifade edilirken aslında Hamas bahane edilerek bu insanların katledilmesine göz yumulmaktadır. Bu ve benzeri mesajlarda ABD'nin Hamas'la Filistinlileri ayrı tutarak İsrail'in Hamas'a yönelik gerçekleştirdiğini ileri sürdüğü bütün saldırılara meşruiyet kazandırılmaya çalışılmaktadır.

ABD'nin Hamas'a dair betimlemesi ile İsraililerin bütün Filistinlileri insanlık dışı mahluklar olarak görmesiyle örtüşmektedir. Oysa ABD Filistinli sivilleri Hamas'la aynı kategoriye sokmadığını ifade etmekte ve Hamas'ın davranışları nedeniyle halkın acı çekmemesi gerektiğini dile getirmektedir: *"Gazze'deki siviller, Hamas'ın insanlık dışı ve acımasız davranışları nedeniyle acı çekmemeli"* (2023, 3 Kasım). ABD'nin Hamas'a dair kullandığı terörist, korkunç, insanlık dışı ve acımasız gibi ifadeler kendisine saldırılan tarafın yani İsrail'in ve Yahudilerin temiz, insani, masum ve mazlum olduğunu dolaylı biçimde ima etmektedir.

ABD Hamas'ı eylemlerinden dolayı sert biçimde kınarken, Gazze'de İsrail'in katlettiği binlerce insana dair hiçbir açıklamada bulunmamaktadır: *"Hamas'ın yaptığı eylemleri, işlediği vahşeti açıkça kınıyor ve ileriye dönük, olumlu bir yol bulma arzusunu dile getiriyoruz"* (2023, 16 Ekim). ABD'ye göre İsrail'e yönelik terörist bir saldırı söz konusuysa İsrail'in terörist olarak betimlenen bu yapıya askeri yöntemlerle cevap vermesi de meşrudur. ABD, paylaşımlarında bir taraftan İsrail'in saldırılarını haklı gösterme çabası güderken diğer taraftan Hamas'ı saldırgan ve gayri meşru bir teşkilat olarak konumlandırarak partner olarak tanımladığı ülkelerle ilişkisini kesmeye çalışmaktadır.

Saldırıları Terörist Eylemlerdir

ABD, X hesabında Filistinlilerin, İsrail'in Gazze'ye yönelik politikaları neticesinde gerçekleştirdiği saldırılar "terörist saldırılar" olarak tarif edilmekte ve olayların İsrail'in Filistin topraklarını işgali nedeniyle planlandığı argümanını yok etmeye çalışmaktadır. Bu mesajlarda saldırıların İsrail toprakları içerisinde yapıldığı da özellikle belirtilerek Filistinlilerin haksızlığına vurgu yapılmaktadır: *"POTUS İsrail'deki terörist saldırılarla ilgili açıklamalar yapıyor"* (2023, 10 Ekim).

Açıklamalarda Hamas'ın, asıl olarak Filistinlilere zarar verdiği ileri sürülmekte ve dolayısıyla da Hamas'ın Filistinlilerin çıkarına işler yapmadığı, aksine acılarını artırdığı dile getirilmektedir. Bu söylem Gazze'yi bombalayıp masum insanları katleden özneyi gizlemekte ve suçsuz göstermektedir. Daha da ilginç olanı ABD'nin katledilen Filistin Halkı ile İsrailileri bir tutması ve Hamas'ı ikisinin de ötekisi olarak konumlandırmasıdır: *"Hamas'ın acımasız ve şiddetli terörist saldırıları, bu krizin her adımında Filistin halkının acılarını artırdı ve devam ettirdi. İsrail halkı ve hükümetiyle birlikte durduğumuz gibi, Hamas yüzünden zarar gören Filistinli sivillerle de birlikte duruyoruz"* (2023, 16 Ekim).

Diğer taraftan ABD, açıklamalarıyla İsrail'in kendisine yönelik saldırılar karşısında savunma hakkı olduğunu ifade etmektedir. Ancak İsrail kendini savunma stratejisi yürütmek yerine saldırıları fırsata çevirerek Gazze'de katliam yapmaktadır. Dahası ABD'nin söylemleriyle İsrail'in katliamlarına adeta izin verilmektedir: *"İsrail, halkını savunma ve geçen cumartesi olanların bir daha asla yaşanmamasını sağlamak için elinden gelen her şeyi yapma hakkına sahiptir. Aynı zamanda, İsrail'in bunu yapma biçimi önemlidir, sivillere zarar vermemek için mümkün"*

olan her türlü önlemi alarak'' (2023, 17 Ekim). Bu ifadeler İsrail'in Gazze'ye girmesine izin veren bir açıklamadır. Her ne kadar açıklamada sivillere zarar verilmemesi dile getirilse de Netanyahu yönetimi bu beyanı dikkate almamıştır. Öyle ki İsrail hastane ve okulları da bombalayarak hastaları ve öğrencileri de katletmekten çekinmemiştir. Nitekim Al Ahli Hastanesi'nin bombalanmasının ardından yapılan açıklamada, *"Amerika Birleşik Devletleri, çatışma sırasında sivil hayatın korunması konusunda kararlı bir tutum sergilemektedir ve bu trajedide ölen ya da yaralanan hastalar, sağlık personeli ve diğer masumların yasını tutmaktadır"* (2023, 18 Ekim) ifadelerine yer verilerek güya ABD'nin sivillerin yaşamının korunmasını savunduğu belirtilmektedir. Söylemde yaşamını kaybedenlere dair üzüntü duyulduğu dile getirilmekte ama ustaca pasif cümleler kullanılarak hastane ve okulları bombalayan özne korumaya alınmaktadır.

Hamis ile Gazze Halkı Aynı Değildir

ABD'nin söylemlerinde Hamas ile Gazzeli kurbanlar ayrımı özellikle yapılmaktadır. Ayrıca Filistinlilerin, Hamas'ın yaptığı "zulümler" veya derin insani kriz nedeniyle sorumlu tutulamayacağı vurgulanmaktadır: *"Filistinli siviller, Hamas'ın vahşetinden ya da Gazze'deki vahim insani krizden sorumlu değil. Onlar, bu krizin kurbanları. Herhangi bir çatışmada olduğu gibi, Filistinli sivillerin hayatları korunmalı"* (2023, 7 Kasım). Bu nedenle ABD, Gazze'de veya Batı Şeria'da ya da dünyanın değişik noktalarında yaşayan Filistinlilere seslenerek onları anladıklarını, her bir can kaybı için üzüntü duyduklarını ve Hamas'ın korkunç saldırıları nedeniyle itham edilemeyeceklerini vurgulamaktadır: *"Gazze'deki, Batı Şeria'daki ve dünyanın dört bir yanındaki Filistinlilere mesajımız açık: Sizi görüyoruz, sizinle yas tutuyoruz ve masum can kayıplarının yasını tutuyoruz. Siviller Hamas'ın korkunç teröründen sorumlu değildir ve bu yüzden acı çekmemelidir"* (2023, 21 Ekim).

Hamas, Filistinli sivil halka zarar veren ve adeta halkın düşmanı olan bir teşkilat olarak konumlandırılmaktadır. Dolayısıyla Hamas'a karşı mücadele etmenin aynı zamanda Filistinlilere yardım manasına da geldiği ifade edilmeye çalışılmaktadır: *"Hamas'ın bu iğrenç eylemleri Filistin halkının çıkarları için yapmadığını biliyoruz"* (2023, 15 Ekim). Aslında ABD'nin yaptığı bir anlamda Netanyahu'nun görüşlerini kendi görüşüymüş gibi paylaşarak onun yaptıklarının doğru olduğu algısını oluşturmaktır: *"Filistin Yönetimi Başkanı Mahmud Abbas'la görüşen Netanyahu, Hamas'ın Filistin halkının meşru haysiyet, özgürlük, adalet ve kendi kaderini tayin hakkını savunmadığını yineledi"* (2023, 14 Ekim).

Özetle, ABD söylemleriyle bir anlamda Gazze halkının Hamas'ı başından uzaklaştırmasını beklemektedir: *"Gazze'deki siviller, Hamas'ın insanlık dışı ve acımasız davranışlarının sonuçlarına katlanmamalı"* (2023, 3 Kasım).

İsrail Demokratik Bir Ülkedir

ABD İsrail'i korumak ve dünya kamuoyunda itibarlı ve saygın bir devlet olarak görülebilmesi için demokratik, mağdur, terörist saldırılara maruz bir ülke olarak sunmaktadır.

Kendisinde olduğu gibi İsrail’de de demokrasinin çok güçlü olduğunu ve İsrail’in hukuk kurallarına göre davrandığını dile getirmektedir: *“İsrail ve ABD gibi demokrasiler, hukukun üstünlüğüne göre hareket ettiğimizde daha güçlü ve daha güvenli olurlar”* (2023, 16 Ekim). İsrail’in saldırılarına dair ileri sürdüğü argüman ise Hamas’ın vahşi saldırılarına karşı kendisini koruma ve güvenliğini güvenceye alma hakkıdır: *“İsrail’in Hamas’ın vahşetine karşı kendini savunma hakkı ve yükümlülüğü var. Hamas’ın insan hayatını hiçe sayması Filistinlilerin acı çekmesine yol açtı”* (2023, 16 Ekim). Dahası Hamas’ın insan yaşamına saygı göstermediğini ve bu nedenle Filistinlilerin acı çektiğini dile getirmektedir.

Neticede eğer suçlu sadece Hamas ise İsrail’in sivilleri katletmesi ve yerleşim alanlarını, hastaneleri ve okulları yerle bir etmesini izah etmek mümkün değildir.

Sorunun Adı: İsrail-Hamas Çatışması

ABD, sorunu İsrail ile Hamas arasındaki, yani bir ülke ile bir siyasi teşkilat arasındaki bir çatışma olarak görmektedir: *“Ankara’da Bakan Blinken, İsrail-Hamas çatışmasının yayılmasını önleme ve bölgesel ve küresel zorlukların ele alınmasında uzun süredir devam eden ortaklığımızın önemi konusunda Türk Dışişleri Bakanı Fidan ile bir araya geldi”* (2023, 7 Kasım). Hamas’ın sorun olarak dikte edilmesiyle birlikte konunun arka planındaki işgaller, savaşlar, katliamlar vs. gündemin dışına atılmakta hatta unutturulmaktadır.

ABD bir taraftan sorunu Hamas İsrail çatışmasına indirgenken diğer tarafta da bölgeye insani yardımlar yaptığını ve sivil halka yardım ettiğini dile getirmekte ve halkın masum olduğu argümanını kuvvetlendirmeye çalışmaktadır. Hatta ABD daha çok rehineyi kurtarma ve daha çok insani yardım yapma konusunda kararlı olduğunu da vurgulamaktadır. Şöyle ki; *“Gazze’deki insani duraklamayı uzatmak için elimizden geleni yapmaya odaklanmış durumdayız. Daha fazla rehinenin serbest bırakılması ve daha fazla insani yardımın ulaştırılması konusunda kararlıyız”* (2023, 30 Kasım).

ABD aynı zamanda siviller için insani yardımlardan söz ederek kamuoyunun dikkatini başka bir yöne çekmeye ve kendisi hakkında konuya dair oluşacak negatif algının önüne geçmeye çalışmaktadır. Çünkü İsrail’e bu askeri desteği veren ülke aynı zamanda İsrail’in katliamlarından da sorumlu tutulabilir. ABD’nin paylaştığı şu mesajda açıkça Filistinli sivillerin hayatlarının korunması için çaba gösterildiği vurgulanmaktadır: *“Çatışmanın yayılmasını önlemek, Filistinli sivilleri korumak ve insani yardım akışını artırmak için yaptığımız çalışmalarda bölgesel liderlerle bir araya geliyoruz...”* (2023, 7 Kasım).

ABD ayrıca paylaşımlarında iki tarafın da sivillerine karşı tarafsız olduğu algısı oluşturmaya çalışmaktadır: *“Hiçbirimiz ister İsrail’de ister Gazze’de ister başka bir yerde olsun, sivillerin acı çektiğini görmek istemiyoruz. Ve onları korumak için elimizden geleni yapmak için birlikte çalışıyoruz”* (2023, 17 Ekim). ABD mesajlarında yaşamını kaybeden insanlar arasında farklı

dinlere mensup olmalarına rağmen ayırım yapmadıklarını da vurgulamaktadır. *"Blinken: İsrail, Filistinli, Yahudi, Hristiyan, Müslüman ve her inançtan ve her milletten öldürülen sivillerin her birinin kaybının yasını tutuyoruz"* (2023, 14 Ekim).

ABD Her Koşulda İlanihaye İsrail'i Desteklemektedir

ABD, İsrail'e tam destek açıklaması yaptığı paylaşımlarda Filistinlilere gönderdiği insani malzeme yardımına dair de cümleler yerleştirerek objektif olduğu ve iki tarafa da katkı sunduğu algısı oluşturmaya çalışmaktadır: *"Blinken ABD'nin desteğini ve dayanışmasını teyit etmek için İsrail'e gitti ve ABD Filistin halkı için 100 milyon dolarlık insani yardım yapacağını açıkladı"* (2023, 23 Ekim). Hatta bu algıyı pekiştirmek için ister İsrailli isterse Filistinli olsun sivil sivildir, insan insandır ifadelerini kullanmaktadır: *"Masum hayatları kurtarma çabalarımızın merkezinde, her sivil hayatın eşit derecede değerli olduğuna dair temel inancımız yatıyor. Bir sivil, bir sivildir, bir sivildir – milliyeti, etnik kökeni, yaşı, cinsiyeti, inancı ne olursa olsun"* (2023, 24 Ekim). Oysa ABD binlerce tonluk bombaları İsrail'e vererek sivil insanları bombalamak üzere kullanmasına müsaade etmektedir.

ABD'nin İsrail'e desteğinin sadece diplomatik değil, askeri desteği de kapsadığı Blinken'in olayın başlangıcının hemen akabinde bölgeye giderken yaptığı şu açıklamasında açıkça belirtilmektedir: *"Bu gezinin en önemli amacı İsrail'e, onların yanında olduğumuzu, onları destekleyeceğimizi, bu terör eylemine karşı kendilerini savunmaları için gereken her şeyi onlara vereceğimizi göstermektir"* (2023, 11 Ekim). Başka bir paylaşımda ise *"Hiç kuşku yok ki ABD İsrail'in arkasındadır"* (2023, 11 Ekim) şeklinde açıklama yapılmıştır: *"Hiç kuşku yok ki"* ifadesi bu desteğe dair iradenin kuvvetini göstermektedir. *"Amerika Birleşik Devletleri var olduğu sürece İsrail asla yalnız olmayacak"* (2023, 12 Ekim) şeklindeki söylemle her ne şartta olursa olsun İsrail'e daima, ve koşulsuz olarak açık destek verileceği vurgulanmaktadır. Bu söylem "İsrail'i cesaretlendiren hatta İsrail'le ABD'yi birleştiren bir dildir.

Blinken olayların başladığı günün akabinde İsrail'e giderek destek açıklaması yapmıştır. Bu açıklama X platformunda şu cümlelerle paylaşılmıştır: *"Bugün burada, İsrailli dostlarımızın ve terörü reddeden herkesin yanında, bu derin karanlık anında bile ışık huzmelerini bulmaya yardım etmek için duruyorum. Ve şunu açıkça belirtmek için: Amerika Birleşik Devletleri var olduğu sürece, İsrail asla yalnız olmayacak"* (2023, 12 Ekim). Bu söylemle İsrail terörü reddeden bir ülke olarak konumlandırılmakta ve İsrail'i destekleyenlerin terörü reddeden, Hamas'ı destekleyenlerin ise terörü destekleyen ülkeler olduğu vurgusu yapılmaktadır. Bu şekildeki söylemle ABD üçüncü ülkeleri İsrail'in yanına çekmeye çalışmaktadır.

Aynı mesaj başka bir paylaşımda şu şekilde verilmektedir: *"İsrail'e basit bir mesajla geldim: Amerika Birleşik Devletleri İsrail'in ve halkının yanındadır. Bugün. Yarın. Her gün"* (2023, 12 Ekim). Açıklamada hem İsrail devleti hem de İsrail halkının yanında bulunduğu dile getirilirken devleti temsil eden Netanyahu hükümetinin de desteklendiği dolaylı olarak ifade

edilmektedir. Dolayısıyla burada Netanyahu'nun politikalarına sahip çıkma iradesi söz konusudur. Oysa ABD, Hamas'la Filistinlileri birbirinden ayırdığını dile getirmektedir.

Çözüm Barış İçinde Yaşayan İki Devletin Kurulmasıdır

İsrail'e ağır silahlar ve bombalar veren ABD, diğer taraftan diplomasiyle bölgede istikrarı sağlamaya çalıştığını söylemektedir. Diplomasiye öncelik veren bir ülkenin taraflardan birine bu denli silah yardımı yapması ciddi bir tenakuzdur.

ABD çözümü, saldırıların sorumlusu olarak gördüğü Hamas'ın ortadan kaldırılarak sükûnetin sağlanması ve barışçıl biçimde yaşayan Filistin ve İsrail devletinin varlığı olarak görmektedir. Bunun için de şu açıklamasıyla bölge ülkelerini bu teze ikna etmeye çalışmaktadır: *"Blinken, Hamas'ın İsrail'e yönelik terörist saldırıları ve bölgede istikrarı korumaya yönelik ortak taahhüdümüz konusunda bölgesel ortaklarımızla görüşmek üzere Orta Doğu'da yoğun diplomasiye devam ediyor"* (2023, 17 Ekim). Oysa İsrail açıkça bölgeyi yıkıp insansızlaştırma politikası yürütmekte ve ABD bunu açıkça desteklemektedir. Dolayısıyla barış içinde onurlu biçimde yaşayan İsrail ve Filistin'den oluşan iki bağımsız devletli bir çözüm söylemi inandırıcı gelmemektedir. Her ne kadar ABD, *"İsraililer ve Filistinliler eşit olarak güvenlik, onur ve barış içinde yaşamayı hak ediyor. İki devletli çözümden vazgeçemeyiz"* (2023, 22 Kasım) şeklindeki açıklamaları zaman zaman paylaşılsa da bu söylemiyle eylemleri örtüşmemektedir.

2.2. Avrupa Birliği'nin Resmi X Hesabından Yapılan Açıklamalar

AB'nin resmi X hesabından 7 Ekim 2023 tarihinden itibaren yapılan ilk iki aylık paylaşımlar bu platformun ilk günlerde daha ziyade düzenlenen basın toplantıları için duyuru panosu şeklinde kullanıldığını ortaya koymaktadır. Paylaşılan mesajlarda basın toplantısının gündem maddeleri yer almakta ve detaylı bilgi için ek bir link verilmektedir. Örneğin: *"AB Dışişleri bakanları şunları tartıştı: İsrail, Gazze ve bölgedeki durum, düşmanlıkların derhal durdurulması gerektiği, Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı, Ermenistan/Azerbaycan ve Batı Balkanlardan mevkidaşlarla da görüşmeler"* (2023, 13 Kasım). Ancak daha sonraki söylemlerinden AB'nin olaya karşı bakış açısı ve niyeti açıkça anlaşılmaktadır: *"Geçtiğimiz hafta EUCO'da AB liderleri, Hamas'ın vahşi terör saldırısını kınadıklarını ve Gazze'de kötüleşen insani duruma ilişkin en büyük endişelerini yinelediler"* (2023, 31 Ekim). Açıklamalarda Hamas terörist örgüt olarak tanımlanmakta ve vahşi terör saldırıları yapmakla itham edilmektedir. Hamas'ın saldırılarının kınandığı belirtilen paylaşımlarda ayrıca Gazze'de kötüye giden insani durumdan da endişe duyulduğu belirtilirken İsrail'in Gazze'yi bombalamasına dair hiçbir beyanda bulunulmamakta ve olayların geçmişine ve arka planına dair bilgilere yer verilmemektedir.

Bir başka açıklamada ise AB liderlerinin Hamas'ın terörist saldırılarını kınadığı belirtilmekte ve İsrail'in bu saldırılara karşı kendini savunma hakkı olduğu dile getirilmektedir: *"AB liderleri: Hamas'ın terörist saldırılarını kınadı. İsrail'in uluslararası hukuka*

uygun olarak kendini savunma hakkını yineledi. En çok ihtiyaç duyan nüfusa insani yardımın ulaştırılmasını sağlamak için seferber oldu'' (2023, 17 Ekim).

AB'nin açıklamalarında İsrail'in saldırılarına son vermesine dair bir talep yer almamaktadır. Hatta Gazze halkının yiyecek veya suya erişiminin İsrail tarafından engellenmesine dair İsrail'in bu engellemelerine yer verilmemekte, fail gizlenmekte ve korunmaktadır. AB açıklamalarında kendilerinin insani konularda duyarlı oldukları algısı oluşturma çabası olduğu görülmektedir. Hamas'ı terör örgütü olarak gören AB, Filistin Yönetimi ile iş birliğine devam edeceğini ifade etmektedir: *"AB Dışişleri bakanları İsrail ve bölgedeki durumu tartıştılar. Son saldırıyı kınadılar. Sivillerin korunması çağrısında bulundular. Gazze için yiyecek, su ve ilaçlara erişim için çağrıda bulundular. Filistin Yönetimi ile iş birliğine devam kararı aldılar"* (2023, 10 Ekim).

Başka bir açıklamada ise ölen İsraillilerle dayanışma için AB binasının ışıklandırıldığı dile getirilirken İsrail'in saldırıları karşısında yaşamını kaybeden Filistinli siviller, yıkılan hastaneler, okullar ve katledilen kadın ve çocuklara dair bir mesaj verilmemektedir: *"İsrail'e yönelik terör saldırılarının kurbanlarıyla dayanışma içinde, AB Konseyi'nin Avrupa binası aydınlatıldı"* (2023, 8 Ekim).

2.3. Çin Dışişleri Bakanlığı'nın Resmi X Hesabından Yapılan Açıklamalar

Araştırmanın kapsadığı tarih içerisinde Çin Dışişleri Bakanlığı, resmi X hesabından üç adet paylaşım yapmıştır. Mesajlar incelendiğinde Çin'in konuya dair ciddi inisiyatif almaktan kaçındığı, her iki tarafı da incitmeyecek bir dil kullanmaya özen gösterdiği ve tarafların bir araya gelerek çatışmalara son vermesini istediği anlaşılmaktadır. Çin tarafından yapılan ilk açıklama olayların başlangıcından yaklaşık bir hafta sonra yapılmıştır. Paylaşımında, *"Çin Dışişleri Bakanlığı Filistin ve İsrail arasındaki çatışma döngüsünü sona erdirmek için, barış görüşmelerini yeniden başlatmak, iki devletli çözümü uygulamak ve Filistin sorununun kapsamlı ve uygun bir çözümünü siyasi yollarla erken bir tarihte aramak esastır"* (2023, 13 Ekim) denilmektedir. Mesajda bölgede yaşanan sorun Filistin sorunu olarak tanımlanmakta, sorunu gidermenin ancak siyasi yollarla ve iki devletli bir yapının kurulmasıyla mümkün olabileceğine işaret edilmektedir.

Konuya dair ikinci açıklama Arap ve Müslüman ülkelerin dışişleri bakanlıklarından oluşan bir heyetin Çin Dışişleri Bakanını ziyareti sırasında yapılmıştır. Açıklamada *"Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi, Arap-İslam dışişleri bakanları heyetine, Çin'in Arap ve İslam ülkeleriyle birlikte çalışarak Gazze'deki çatışmayı bir an önce sona erdirmek, insani krizi hafifletmek ve tutukluları serbest bırakmak için aralıksız çaba göstermeye hazır olduğunu söyledi"* (2023, 21 Kasım) denilmektedir. Mesajda Ortadoğu'daki sorun bir çatışma olarak tanımlanmakta ve yaşanan insani krizi hafifletme ve tutukluların özgürlüğe kavuşması konusunda Arap ve İslam ülkeleriyle birlikte girişimde bulunma konusundaki niyet dile getirilmektedir.

Diğer bir açıklamada ise “Çin Devlet Başkanı Xi Jinping, salı günü Filistin-İsrail meselesiyle ilgili BRICS olağanüstü sanal zirvesine katılarak, çatışmanın taraflarının düşmanlıkları sona erdirmesi ve derhal ateşkes sağlaması gerektiğini söyledi” (2023, 22 Kasım) denilmektedir. Çin iki tarafa da kendisini eşit mesafede konumlandırmakta ve tarafları birbirinin düşmanı olarak tanımlamaktadır. Mesajda “must” kipi kullanılmakta ve bu kip öznenin talebinin bir tavsiye olduğuna işaret etmekte, yaptırma veya herhangi bir politik zorlamaya dair bir anlam ifade etmemektedir. Mesajda konunun aciliyeti ise “derhal” ifadesiyle dile getirilmektedir.

2.4. Rusya Dışişleri Bakanlığı’nın Resmi X Hesabından Yapılan Açıklamalar

Rusya Dışişleri Bakanlığı X hesabında Filistin ile ilgili bütün toplantı, çalışma, insani yardımlar, resmi ziyaretler ve telefon diplomasisi gibi çalışmalarına dair bilgileri kamuoyu ile paylaşmaya özen göstermektedir. Özellikle Bakanlık sözcüsü Zakharova bizatihi açıklamalar yaparak konunun kendi gündemlerinde ne denli yer tuttuğunu göstermektedir. Rusya’nın yaptığı paylaşımlarda sorun Filistin-İsrail çatışması şeklinde tanımlanmaktadır. Bu söylemde çatışmanın faili ya da müsebbibi belirtilmemektedir. Ayrıca bu söylemle Rusya kendisini dışarıda ve tarafsız bir noktada konumlandırmaktadır. Rusya yaptığı açıklamalarda İsrail’i bu işgal nedeniyle itham etmemekte, kınamamakta, işgale son vermesine ve geri çekilmesine dair bir istekte bulunmamaktadır. Başka bir ifade ile bu metinlerde olayın sorumlusu, yapılan eylemin niteliği vs. gibi konularda bir beyanatta bulunulmamaktadır. Daha ortada bir dil kullanan Rusya taraflara sükûneti ve barışı önermekte, Filistin’in bağımsız bir devlet olması gerektiği konusundaki politik duruşunu vurgulamakta ve insani yardımlara dair açıklamalar yapmaktadır.

Rusya konuya dair Birleşmiş Milletler Teşkilatı nezdinde yaptığı çalışmaları sıkça paylaşmakta ve Birleşmiş Milletler ’de yapılan toplantılara dair linkleri canlı olarak duyurarak takipçilerin izlemesine çaba göstermektedir.

Basın mensuplarının güvenliği konusunda Zakharova yaptığı bir açıklamada, “Filistin-İsrail çatışmasının tırmanması sırasında gazetecilerin güvenliğiyle ilgili durum felaketten başka bir şey değil. Askeri çatışmalar, gazetecileri korumak için oluşturulan kuruluşların tamamen verimsizliğini ortaya çıkardı” (2023, 6 Aralık) demektedir. Zakharova basın mensuplarının durumunun ne kadar zor olduğunu izah edebilmek için felaketten de öteye bir durum benzetmesi yapmaktadır.

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Filistin Devlet Başkanı Mahmut Abbas’la yaptığı görüşmede “Rusya’nın, halkınızın egemen bir devlet kurma yönündeki meşru haklarını kullanma yönündeki tutarlı tutumunu yeniden teyit etmenin özellikle önemli olduğuna inanıyorum” (2023, 29 Kasım) diyerek Filistin Devleti’nin kurulmasına dair desteğini açıklamaktadır. Birçok paylaşımda bu tür görüşmelerin detayları da verilerek kamuoyu kapsamlı biçimde aydınlatılmaya çalışılmaktadır.

Gazze'ye yapılan insani yardımlar ile ilgili olarak Zakharova abluka altındaki Filistin halkına gönderilen insani yardımın miktarını ve neleri içerdiğini kamuoyuna duyurmaktadır. Yardımlara dair açıklamalarda gönderilen malzemenin boyutunun özellikle vurgulandığı görülmektedir. Bu mesajlar Rusya'nın insani yardım konusundaki duyarlılığının göstergesidir. Rusya, yaptığı yardımların Mısır Kızılhaç'ına, Gazze'de dağıtımını yapılmak üzere teslim edildiğini belirtmektedir: *"Rusya'nın Acil Durumlar Bakanlığı (EMERCOM), Gazze Şeridi'ndeki halka başta un, şeker, pirinç ve makarna olmak üzere 27 tonluk insani yardım ulaştıracak. Il-76 Nakliye uçağı, halihazırda Mısır'daki Arış'e doğru yola çıktı. Yardımın teslimatını Mısır Kızılay'ı sağlayacak"* (2023, 19 Ekim). Bu tür mesajlar sürekli yayınlanarak toplamda o ana kadar ne kadar yardım yapıldığı dile getirilmektedir. Bir diğer paylaşım ise *"Rusya Acil Durumlar Bakanlığı, Gazze Şeridi'nde ihtiyaç sahiplerine bir parti daha insani yardım ulaştırdı. Son uçakta 30 ton gıda ve kişisel bakım ürünü vardı. Bu, toplamda 190 ton insani yardım anlamına geliyor"* (2023, 18 Kasım) şeklinde belirtilmektedir. Bu mesajlar Rusya'nın imajı ve bölge insanının sempatisini kazanma açısından işlevsel olabilmektedir. Özellikle Suriye'de askeri üsleri bulunan Rusya'nın bu yardımları, bölgedeki itibarı ve saygınlığı açısından olumlu katkı sağlayabilir.

Çatışmaların durdurulması konusunda açıklama yapan Zakharova *"Filistin-İsrail çatışmasındaki tarafların insani ateşkesi uzatma kararını memnuniyetle karşılıyoruz. Durumun uzun vadeli ve sürdürülebilir olması için tansiyonun düşürülmesi amacıyla taraflar arasında devam eden verimli diyalogu dört gözle bekliyoruz"* (2023, 29 Kasım) ifadelerine yer vererek, çatışmalara ara verilmesini ve çatışmasızlığın uzatılmasını arzu ettiğini dile getirmiştir. Açıklamada *"we welcome- hoş karşılıyoruz"* ve *"look forward - bekliyoruz"* ifadeleri tercih edilmektedir. Rusya bu tür memnuniyet ifadeleri kullanırken işgalci ve katliam yapan İsrail'e dair bir suçlamada bulunmamaktadır.

Rusya Tarafsız Davranmaya Özen Göstermektedir

Rusya'nın açıklamalarında, kendisini İsrail ve Hamas arasında tarafsız bir noktada konumlandığı görülmektedir. Zakharova'nın, *"İsrail ile Hamas arasındaki anlaşmanın tüm taraflarca saygıyla karşılanacağını, akut insani sorunların çözümüne yönelik ilgili temasların daha da geliştirilmesine katkıda bulunacağını ve genel olarak gerilimin azaltılması yönünde önemli bir adım olacağını umuyoruz"* (2023, 22 Kasım) şeklindeki açıklaması, taraflar arasında yapılacak anlaşmanın bölgede yaşanan ağır insani sorunların çözümüne katkı sağlayacağına işaret etmektedir. Bu söylem, Rusya'nın bölgede arabuluculuk rolü üstlenmeye ve diplomatik dengeleri korumaya yönelik tutumunu ortaya koyarken, aynı zamanda çatışmanın insani boyutuna vurgu yaparak uluslararası toplumda olumlu bir algı oluşturmaya amaçlamaktadır.

Açıklamalarda Lavrov'un yaptığı görüşmelerde bölgeye dair endişelerini dile getirdiği belirtilmektedir. Sözelimi *"19 Kasım'da, Dışişleri Bakanları Sergey Lavrov ve Amirabdolhian, Filistin-İsrail çatışma bölgesindeki duruma odaklanan bir telefon görüşmesi yaptı ve Gazze Şeridi'nde devam eden silahlı çatışma hakkında endişelerini dile getirdi"* (2023, 20 Kasım) şeklindeki söylemler

tarafına en azından işgalci güce karşı aktif bir pozisyon alıp baskı yapılmadığını ifade etmektedir.

Sergey Lavrov'un "Resmi savaş ilan edilmemiş olsa da İsrail ordusunun baskınlarıyla karşı karşıya olan Batı Şeria'daki duruma bakmak elzemdir. Bu, barış sürecinin başlaması için koşulları iyileştirmeye hiçbir şey katmıyor" (2023, 16 Kasım) şeklindeki açıklaması aslında İsrail'in fiili olarak Batı Şeria'da da savaştığını kabul etmekte ve buna son verilmesi noktasında çağrıda bulunmak yerine çatışmanın barış sürecinin başlamasına katkı sunmayacağı şeklindeki açıklamayla yetinildiğini göstermektedir. Bu söylem işgalci politikalarına son vermesi için Rusya'nın İsrail'e baskı uygulamayı sadece tavsiyede bulunmayı tercih ettiğine işaret etmektedir.

Putin'in bölge ülke liderleriyle yaptığı görüşmelere dair paylaşılan mesajlarda da benzer bir söylem kullanılmaktadır: "Başkanlar Vladimir Putin ve Sisi resmi bir telefon görüşmesi yaptı, Filistin-İsrail çatışma bölgesindeki kan dökülmesinin durdurulmasının ve Gazze halkına insani yardım sağlanmasının önemini altını çizdi" (2023, 15 Kasım). Yapılan paylaşımda Gazze halkına insani yardım sağlanmasının önemine vurgu yapılırken Mısır Cumhurbaşkanı Sisi ile gerçekleşen görüşmeye atıfta bulunularak, Rusya'nın bölge ülkeleri ile diyalog halinde olduğu dile getirilmektedir.

Rusya Gazze'deki insanların durumunun felaket olduğunu sürekli vurgulayarak onlara yardım edilmesi konusunda çaba gösterdiğini ifade etmektedir. Ancak bu çaba İsrail'in saldırılarını durdurmaya yönelik önlemlerin alınması ve politikaların uygulanması şeklinde olmayıp, insani destekle sınırlı kalmaktadır. Örneğin: "Zakharova: Gazze'deki feci durum ışığında, düşmanlıklara gecikmeden son vermek ve ihtiyacı olanlara insani yardım sağlamak öncelik olmaya devam ediyor. Benzer düşünen ortaklarla gerilimi azaltma yönündeki çabaları koordine etmeye devam etmeye hazırız" (2023, 15 Kasım). Mesajda iki ülke iki düşman taraf olarak betimlenirken işgalden ve işgal edilmiş olmaktan söz edilmemektedir.

ABD Orta Doğu'da Barışı Engellemektedir

Zakharova "ABD'nin Gazze'de ateşkes için barış girişimlerini engellemesi ve son yıllarda statükoyu korumak için tek taraflı bir politika izlemesi, radikalleşme risklerinin artmasına, terör faaliyetlerinin artmasına ve çatışmanın coğrafi olarak genişlemesine yol açtı" (2023, 9 Kasım) diyerek ABD'yi suçlamaktadır. Rusya'nın söylemleri, Gazze'de yaşanan sorunun çözülememesinin nedeninin ABD'nin BM nezdindeki girişimleri olduğunu ortaya koymaktadır. Çözüm yollarının önünün tıkanmasının tabii olarak radikalleşmeyi de beraberinde getirdiğini belirtirken ABD'nin bu politikası çözümün sabote edilmesi olarak değerlendirilmektedir.

Rusya açıklamalarında BM kararlarının uygulanmaması ve sabote edilmesinden söz ederken pasif dil kullanarak özneyi açıkça telaffuz etmemektedir. Oysa İsrail sürekli olarak bu

kararları sabote etmektedir: “Zaitsev: Filistin-İsrail çatışması, ilgili BM kararlarının göz ardı edilmesinin doğrudan bir sonucudur. Bölgedeki trajedi, Washington’un bu çatışmanın temel yönlerinin çözümünü sabote etmeye yönelik yıllardır sürdürdüğü yıkıcı politikasının bir sonucudur” (2023, 10 Ekim). Dahası ABD, Birleşmiş Milletlerde sorunun çözümü için alınan kararları sabote etmekle itham edilmektedir. Rusya açıklamalarında ABD’yi suçladığı kadar İsrail’i itham etmemektedir.

Bir başka açıklamada “Filistin-İsrail çatışmasının bölgeye yayılma riski artıyor. Doğu Akdeniz’deki kışkırtıcı ABD deniz tatbikatı, Ortadoğu’daki durumu istikrarsızlaştırıyor” (2023, 2 Kasım) denilerek Filistin-İsrail çatışmasının daha geniş bir savaşa dönüşme tehlikesine dikkat çekilirken, ABD bölgede istikrarsızlaştırıcı bir güç olarak gösterilmektedir. Bu durum Rusya’nın ABD’ye karşı geleneksel jeopolitik söyleminin bir uzantısı olarak değerlendirilebilir.

Bir başka açıklamada Putin soruna kendi bakış açılarının Batıninkinden farklı olduğunu şöyle açıklamaktadır: “Batı’nın aksine, bizim Ortadoğu’daki duruma yaklaşımımız her zaman entrikalar ve çifte standarttan yoksun olmuştur. Çatışmayı çözmenin anahtarı, egemen ve bağımsız bir Filistin devleti kurmakta yatıyor” (2023, 31 Ekim). Putin bu söylemiyle Batı’nın iki yüzslüğüne işaret etmekte ve kendilerinin konuya dürüstçe yaklaştığını ve sahici bir çözüm önerdiğini ifade etmektedir. Başka açıklamalarda da Batı’nın bu ikircikli yapısı açıkça dile getirilmektedir: “16 Ekim’de Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, İsrail-Filistin çatışmasında insani ateşkes çağrısı yapan Rusya’nın sunduğu karar tasarısını oyladı. Tasarı kabul edilmedi. ABD, İngiltere, Fransa ve Japonya tasarıya karşı oy kullandı” (2023, 18 Ekim). Açıklamalarda tarafların ve ilgililerin desteği veya katılımıyla sorunun çözülebileceğine vurgu yapılmaktadır. Örneğin, “Filistin sorununun kapsamlı bir şekilde çözülmesini amaçlayan tam ölçekli bir siyasi sürecin yeniden başlatılması için zemin hazırlamak üzere şimdi harekete geçmenin gerekli olduğunu düşünüyoruz” (2023, 9 Aralık) paylaşımında olduğu gibi.

Rusya sorunun çözümüne dair olabildiğince devrede olmasına ve gerçekleştirdiği görüşmeleri kamuoyu ile paylaşmasına rağmen İsrail’in Filistin’deki katliamlarını hiçbir zaman kınamamaktadır. Örneğin, “Zakharova: İsrail’in Gazze’deki Jabalia mülteci kampına düzenlediği hava saldırısında çok sayıda sivilin öldüğü haberi karşısında şok olduk. Uluslararası insancıl hukuk normlarına tüm tarafların saygı göstermesinin önemini yeniden teyit ediyoruz” (2023, 2 Kasım) şeklindeki açıklamada İsrail’in Cibali mülteci kampını bombalayıp çok sayıda masum sivil katlettiği belirtilirken saldıran ülkenin değil de tüm tarafların uluslararası hukuka saygı göstermesi istenilmektedir.

Rusya’nın açıklamalarında çatışmalarda ölen siviller kurban olarak betimlenmektedir. Ancak çatışmanın arkasındaki yatan nedenlerden söz edilmemektedir: “Sivillere karşı her türlü şiddet eylemini kabul edilemez buluyoruz. Şu anda asıl amacımız, kurbanları şimdiden binlerce masum insan olan bu savaşı durdurmak ve ateşi kesmek” (2023, 27 Ekim).

Açıklamalarda İsrail'in saldırılarına dair suçlayıcı hiçbir dil kullanılmamakta ve her iki tarafın eylemlerine dair söylemlerde özne belirtilmemektedir. Kullanılan dil özellikle iki tarafı da incitmeme ve tarafsızlık algısı oluşturmak üzere inşa edilen bir dildir. Öyle ki İsrail'in hastaneyi bombalayıp çok sayıda hasta ve sağlık personelini katletmesi o kadar aşıkarken Rusya bu konuya dair mesajında da pasif dil kullanarak özneyi gizlemektedir: *"Gazze'nin merkezindeki El Ahli Hastanesi'ne yapılan füze saldırısından derin bir şok içindeyiz. Çatışan tarafları bir kez daha gecikmeden gerilimi düşürmeye ve uluslararası insancıl hukuka saygı göstermeye çağırıyoruz"* (2023, 18 Ekim).

Rusya'nın yaptığı açıklamalardaki söylem, çatışan hem taraflar hem de bölge ülkeleri için saygın ve herkesin katkısına başvurabileceği bir ülke kalabilme açısından önemli görülebilir. Rusya sorunun kalıcı çözümünü şu şekilde olabileceğini açıklamaktadır: *"Sergey Lavrov BM Güvenlik Konseyi kararlarına bağlıyız. Bu kararlar, Doğu Kudüs'te başkenti olan 1967 sınırları içinde bir Filistin devleti kurulması konusunda anlaşmaya varılmasını öngörüyor"* (2023, 20 Ekim).

2.5. Türkiye Dışişleri Bakanlığı'nın Resmi X Hesabından Yapılan Açıklamalar

Türkiye Dışişleri Bakanlığının X hesabını kimi zaman duyuru panosu kimi zamanda görüş paylaşımı amacıyla kullandığı görülmektedir. Türkiye basın açıklamalarının konusunu bir cümle ile X'den duyurmakta ve detayları için link vermektedir. Sözgelimi *"Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, 7 Ekim'den bu yana Gazze'de yaşanan olayları değerlendirdi. Röportajın tamamını bu linkten izleyebilirsiniz..."* (2023, 21 Ekim), *"İsrail-Filistin bağlamındaki son gelişmelere ilişkin basın açıklaması"* (2023, 7 Ekim) veya *"Gazze'de İnsani Ateşkes Bildirisi Hakkında Basın Açıklaması"* (2023, 22 Kasım) gibi. Paylaşımında görüldüğü gibi mesajın ekinde konuya dair daha kapsamlı bilgi için link verilmektedir. X ekranındaki ana metinlerde Gazze'de yaşanan olaylara dair açıklayıcı malumat yer almamakta, İsrail'in eylemlerine dair doyurucu bir betimleme yapılmamakta, İsrail işgalci ya da katil bir devlet olarak konumlandırılmamakta, insani yardımlara dair yeterli bilgi verilmemekte, Hamas'ın argümanları tekrar dile getirilmemekte ve Netanyahu'ya dair itham edici söylemlerde bulunulmamaktadır. Oysa gerek Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve gerekse Dışişleri Bakanı Hakan Fidan hemen hemen her ortamda yaptıkları konuşmalarda İsrail'in işgalci bir devlet ve Filistin toprağını çalan bir hırsız ve Netanyahu' nun ise binlerce masumu öldüren bir katil olduğunu, Filistinlilerin işgalden kurtulmak için ülkelerini savunduğunu, Hamas'ın Kuvayi milliye hareketine benzediğini ve ülkesini savunan meşru bir siyasi teşkilat olduğunu sürekli olarak vurgulamaktadır.

Bu hesapta genellikle Dışişleri Bakanı'nın veya Bakan Yardımcısının muhataplarıyla veya bölge ülkelerinin Dışişleri Bakanlarıyla Gazze'ye yönelik savaşı sonlandırmak üzere

gerçekleştirdikleri görüşmeler duyurulmaktadır. Şöyle ki; *“Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, New York'ta Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri António Guterres ile İslam İş birliği Teşkilatı ve Arap Birliği'nin görevlendirdiği Temas Grubu'ndan mevkidaşları ile bir araya geldi. Görüşmede Gazze'de tam ateşkesin sağlanması ve bölgede kalıcı barışın tesisi için seçenekler ele alındı”* (2023, 29 Aralık).

Paylaşılan mesajlarda Bakan Fidan kadar yardımcılarının da gerek Ankara ve gerekse başka başkentlerde konuya dair yaptıkları çalışmalar da vurgulanmaktadır: *“Bakan Yardımcısı Büyükelçi Ahmet Yıldız, Birinci Türkiye-BAE Afrika İstişareleri Toplantısı vesilesiyle BAE Devlet Bakanı Şeyh Şakbut Nahyan El Nahyan ile Ankara'da bir araya geldi. Afrika kıtasındaki iş birliği fırsatları ve İsrail-Filistin bağlamındaki son gelişmeler hakkında görüş alışverişinde bulundular.”* Bu görüşmeler, yüz yüze gerçekleştirilen buluşmalar, toplantılarda yapılan konuşmalar veya medya mensuplarına yapılan açıklamalar şeklinde olabilmektedir (2023, 10 Ekim).

Dışişleri Bakanlığı'nın paylaşımlarında Gazze'de yaşananlar bir trajedi olarak betimlenmektedir. Örneğin paylaşımlarda *“... Toplantıda, Ukrayna'daki savaş ve Gazze'deki insani trajedi de dahil olmak üzere Avrupa-Atlantik ve Avrasya bölgelerindeki güvenlik durumu değerlendirildi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'nın rolü ve gündemindeki konular hakkında görüş alışverişinde bulunuldu...”* (2023, 2 Aralık) şeklinde ifadeler yer verilmektedir. Gazze'deki "insani trajedi" vurgusu, çatışmanın sadece siyasi bir sorun olmadığını, aynı zamanda ciddi bir insani kriz yarattığını belirtmektedir. Bu söylem, insani yardımın öncelendirilmesi ve diplomatik çözüm yollarının aranması gerektiğini ifade ederek, uluslararası toplumun insani sorumluluğuna dikkat çekmektedir.

Türkiye, İsrail'in Filistin'de yaptıklarını yasadışı yerleşme ve işgal olarak nitelendirmektedir: *“İsrail'in İşgal Altındaki Filistin Topraklarında Yasadışı Yerleşim Faaliyetleri Hakkında Basın Açıklaması”* (2023, 6 Aralık). *“İşgal altındaki Filistin toprakları ve yasadışı yerleşim faaliyetleri”* ifadeleri, Türkiye'nin tezlerinin uluslararası hukuka dayandığını ve İsrail'in yerleşim politikalarının uluslararası hukuk kurallarına aykırı olduğunu vurgulamaktadır. Bu açıklama, ayrıca Filistin topraklarının işgal altında olduğunu belirterek, Filistin halkının egemenlik ve toprak bütünlüğü haklarının savunulduğunu göstermektedir.

Türkiye Filistin'in Haklı Davasının Savunucusudur

Türkiye, Filistinlileri kardeş olarak görmekte ve Filistinlilerin kendi devletlerinin çatısı altında barış ve güvenli bir şekilde yaşayana kadar onların haklı davalarını desteklemeye devam edeceğini vurgulamaktadır: *“Filistin Devleti'nin ilanının 35. yıldönümünü kutlarız. Filistinli kardeşlerimiz kendi topraklarında kendi devletlerinin çatısı altında barış ve güvenlik içinde yaşayabildikleri güne kadar Filistin'in haklı davasını savunmaya devam edeceğiz”* (2023, 15 Kasım). Mesajda Filistin tarafının haklılığı ve Filistin meselesinin onlar için bir dava olduğu dile getirilmektedir. *“Filistin Devleti'nin ilanının yıldönümünü kutlarız”* ifadesi, Filistin'in bağımsız bir devlet olarak tanındığını ve bu tanınmanın uluslararası alanda meşru kabul edildiğini göstermektedir. Filistin'in haklı davasını savunmaya devam edeceğiz ifadesi,

Filistin'in mücadelesinin adil ve meşru olduğu görüşünü yansıtmakla birlikte Türkiye'nin bu davada Filistin'in yanında olacağı mesajını vermektedir. "Filistinli kardeşlerimiz" ifadesi ise güçlü bir duygusal bağ mesajı içermekte ve yalnızca siyasi bir destek değil, aynı zamanda kültürel ve dini bağları da vurgulayarak, Filistin halkıyla derin bir manevi dayanışma içerisinde olunduğunu göstermektedir. Türkiye beyanlarında çözümün ancak iki devletli bir formülle mümkün olabileceğini dile getirmektedir: *"29 Kasım Filistin Halkıyla Uluslararası Dayanışma Günü'nde, Filistin'in haklı davasına olan bağlılığımızı güçlü bir şekilde yineliyoruz. Kardeş Filistin halkının maruz kaldığı adaletsizlikleri ortadan kaldırmak için iki devletli çözüm temelinde çabalarımız devam edecektir"* (2023, 29 Kasım).

İsrail'in hastane ve okulları bombaladığına dair yapılan paylaşımlarda İsrail oldukça sert bir dille uyarılmakta ve yanlış yaptığı ifade edilmektedir. X platformunda yapılan bu paylaşımlar duyuru mesajı şeklinde verilmekte ve asıl metne link üzerinden ulaşılmaktadır: *"İsrail'in Gazze'deki El Fakhoora Okuluna Saldırısına İlişkin Basın Açıklaması"* (2023, 19 Kasım) ve *"İsrail'in Gazze Türk-Filistin Dostluk Hastanesi'ne Saldırısına İlişkin Basın Açıklaması"* (2023, 30 Ekim). Çünkü kimi takipçiler linki açmadan geçebilir.

Açıklamalarda Türkiye'nin, İsrail Ordusu'nun zorla Filistinli sivillerin yerlerini değiştirmesine dair görüşlerine de yer verilmektedir: *"İsrail Ordusu'nun Gazze'nin Kuzeyindeki Nüfusun Yer Değiştirmesi Talebi Hakkında Basın Açıklaması"* (2023, 13 Ekim).

İnsani yardımlar ve İslam ülkelerinin ittifakı konusu X' te dile getirilen diğer bir husustur: *"Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Cidde'de İslam İş birliği Teşkilatı bakanlar düzeyindeki İcra Komitesi toplantısına katıldı ve hitap etti. Bakan Fidan hitabında şunları vurguladı: Filistin sorunu için adil ve kalıcı bir çözüme ulaşmak için Müslüman ülkeler tarafından yeni yöntemler benimsenmeli ve somut adımlar atılmalıdır. Gazzelilerin elektrik, yakıt, yiyecek ve sudan mahrum bırakılmalarını hiçbir şey mazur gösteremez ve sivillerin, camilerin ve hastanelerin bombalanmasını hiçbir şey haklı gösteremez. Son olaylar, İslam dünyasının birlik içinde düşünmesi, konuşması ve hareket etmesi gerektiğini bir kez daha gösterdi"* (2023, 18 Ekim). Filistin sorunu için adil ve kalıcı bir çözüme ulaşmanın ifade edilmesi, Türkiye'nin Filistin meselesinde adalet ve uluslararası hukuk çerçevesinde bir çözümünden yana olduğunu göstermektedir. Müslüman ülkeler tarafından yeni yöntemlerin benimsenmesi ve bu yönde somut adımların atılması gerektiği de ifade edilerek, İslam dünyasının Filistin meselesinde daha etkin ve birlik içinde hareket etmesinin zarureti vurgulanmaktadır.

SONUÇ

Araştırma kapsamında yer alan ülkelerin dışişleri bakanlıklarının resmi X hesaplarında paylaşılan mesajlar incelendiğinde, her bir ülkenin kullandığı dil ve söylemin farklı olduğu görülmektedir. ABD ve AB, paylaşımlarında ağırlıklı olarak Hamas ve Hamas'ın eylemlerinden söz etmektedir. Her iki hesapta da Hamas, terörist örgüt olarak

nitelendirilmekte, İsrail'e karşı vahşi, acımasız ve insanlık dışı saldırılarda bulunduğu ifade edilmektedir. Bu nedenle İsrail'in, kendisini savunma hakkı olduğu ileri sürülerek bir anlamda İsrail'in Gazze'deki katliamı meşru görülmektedir. Oysa diğer ülkeler Hamas'a dair böyle bir tanımlamada bulunmamaktadır. Türkiye ise bu teşkilatın topraklarını savunan ve işgale karşı direnen milli bir kuvvet olduğunu ifade etmektedir.

Türkiye İsrail'in Gazze'de katliam yaptığını dile getirirken Rusya ve Çin iki tarafı itham edici bir dil kullanmaktan kaçınmaktadır. Bunun yerine çatışmaların sonlandırılmasını ve insani yardımlara müsaade edilmesini vurgularken bunun ancak BM kararları doğrultusunda iki devletli bir çözümün bulunmasıyla mümkün olabileceğini ifade etmektedir.

Hamas'ın terör örgütü şeklinde lanse edilmesi, İsrail'in Gazze'yi yakıp yıkmasına ve sivilleri katletmesine zemin hazırlamaktadır. Hamas'la Filistin halkını birbirinden ayrı tutan ABD'nin, İsrail'e binlerce ton bomba vererek sivillerin katledilmesine göz yummasını izah etmek mümkün değildir.

İsim ya da lakap takma ve bunu sürekli tekrar etme, propagandanın en önemli iki ilkesidir. ABD, hem Hamas'ı terörist bir örgüt olarak ifade etmekte hem de bu mesajını sürekli tekrar etmektedir. Dahası ABD bütün mesajlarını bu argüman üzerine inşa etmektedir. Yani terörist örgüt meşru değildir, halk adına hareket edemez, eylemleri terörist faaliyetlerdir, kime saldırıyorsa onun kendini savunma hakkı vardır ve bu bağlamda yaptığı karşı koymalar meşrudur. Bu nedenle öncelikli olarak terör örgütü çökertilmelidir.

ABD'ye göre İsrail demokratik bir ülkedir ve hukukun üstünlüğüne göre hareket etmektedir. ABD bu söylemle İsrail'i eylemleri nedeniyle desteklerken Uluslararası mahkemelere karşı kendi görüşünü ifade etmekte ve mahkemeler tarafından yargılanıp mahkûm olmasının önüne geçmek istemektedir.

ABD sorunu Hamas İsrail arasında gerçekleşen bir çatışma olarak görmekte ve sorunu basite indirgemektedir. Oysa Gazze tamamen yerle bir edilmiş ve 50 binden fazla kadın, çocuk, genç ve yaşlı sivil yaşamını yitirmiştir.

ABD her koşulda ilanihaye İsrail'i desteklemekte ve İsrail'in aklına gelen bütün yöntemleri kullanarak Gazze'yi yıkması konusunda cesaretlendirmektedir. Her ne kadar ABD çözüm barış içinde yaşayan iki devlet dese de bölgede İsrail'den başka bir devlet istemediğini eylemleriyle ortaya koymaktadır. Dahası ABD kendi politikasını bölge ülkelerine dayatarak destek bulmaya ve argümanlarını güçlendirmeye çalışmaktadır. Öte yandan ABD Gazze'ye insani yardımlar yaptığını sürekli olarak paylaşarak dünya kamuoyunda itibarını korumaya çalışmaktadır.

Başlangıçta AB, X hesabını duyuru panosu olarak kullanarak düzenlenecek basın toplantılarının içeriklerini paylaşmıştır. Sonrasında ise olaylara dair açıklamalar yaparak

politikalarını dile getirmiştir. Gazze’de yaşananlara dair beyanlarda Hamas, İsrail’e karşı vahşi saldırılarda bulunan terörist örgüt olarak nitelendirilmektedir. AB bu saldırıları kınamakta ve Gazze’de kötüye giden insani durumdan da endişe duyduğunu belirtmektedir. Paylaşımlarda İsrail’in Gazze’yi bombalamasına dair hiçbir açıklamada bulunulmamakta ve olayların arka planına dair bilgiye yer verilmemektedir.

AB, açıklamalarında İsrail’in saldırılara karşı kendini savunma hakkı olduğuna vurgu yapmakta ancak İsrail’in Gazze’yi bombalayıp yıkmasına ve saldırılara son vermesine dair bir beyanda bulunmamaktadır. Dahası İsrail’in Gazze’ye gönderilen insani yardımları engellemesine ilişkin de bir açıklama yapılmamaktadır. AB’nin paylaşımlarında, İsrail’in eylemlerine yönelik kullanılan cümlelerde pasif yapılar kullanılarak öznenin korunduğu görülmektedir.

Rusya X hesabında Gazze’de yaşananlara dair Putin ve Lavrov’un açıklamalarına, yaptıkları çalışmalara, ikili görüşmelere, insani yardımlara, esirlerin kurtarılmasına ve sorunun çözümüne dair kapsamlı mesajlar vermektedir. Rusya, sorunu İsrail ile Filistin arasındaki çatışma olarak tanımlamakta ama sorunun müsebbibinin kim olduğuna işaret etmemektedir. Söylemlerde iki tarafa karşı ortada bir yol izlemeye çalışan Rusya kendisini tarafsız bir ülke olarak konumlandırmaktadır. Rusya taraflara sükûneti ve barışı önermekte, Filistin’in bağımsız bir devlet olması gerektiği konusundaki politik duruşunu vurgulamaktadır. Rusya’ya göre, sorunun çözilememesinin en büyük nedenlerinden birinin ABD’nin, Birleşmiş Milletlerin çözüme dair aldığı kararları veto etmesidir. Rusya bu bağlamda İngiltere, Fransa ve Japonya’yı da suçlamaktadır. Bütün bu olanlara rağmen Rusya İsrail’in Gazze’de yaptığı katliamları ve yıkımları hiçbir zaman kınamamaktadır.

Çin meseleyi Filistin sorunu olarak tanımlamaktadır. Mesajlar incelendiğinde Çin’in konuya dair ciddi inisiyatif almaktan kaçındığı, her iki tarafı da incitmeyecek bir dil kullanmaya özen gösterdiği ve tarafların bir araya gelerek çatışmalara son vermelerini ve siyasi çözüm bulmalarını istediği görülmektedir.

Türkiye Dışişleri Bakanlığı ise X hesabını çoğunlukla duyuru panosu olarak kullanmaktadır. Ayrıca Dışişleri Bakanı’nın ve Bakan Yardımcısının muhataplarıyla veya bölge ülkelerinin Dışişleri Bakanlarıyla Gazze’ye yönelik savaşı sonlandırmak üzere gerçekleştirdikleri görüşmeler yer verilen başlıca mesajlar arasındadır. Paylaşımlarda görüldüğü gibi mesajların ekinde konuya dair daha kapsamlı bilgi için linkler verilmektedir. Açıklamalarda Gazze’deki trajedinin vurgulandığı, acil çatışmasızlık istendiği ve İsrail’in kesintisiz ve sürekli insani yardımların yapılmasına engel olduğu dile getirilmektedir. Bu ifadeler muhatap ülke için bir baskı söylemi olmaktan daha çok eleştirel bir dil olarak değerlendirilebilir.

Türkiye, İsrail'in Filistin'de yaptıklarını yasadışı yerleşme ve işgal olarak betimlemekte, Filistinlileri kardeş olarak görmekte ve onların kendi devletlerinin çatısı altında barış ve güvenli bir şekilde yaşayana kadar haklı davalarını desteklemeye devam edeceğini vurgulamaktadır. Türkiye, çözümün ancak iki devletli bir planla mümkün olabileceğini de dile getirmektedir.

Netice olarak bu çalışmada, daha önce de belirtildiği üzere, Gazze'nin işgaline ilişkin söylemler, çatışmanın ilk günlerinde dışişleri bakanlıklarının resmi X hesaplarında yer alan paylaşımlar üzerinden incelenmiştir. Bu nedenle, gelecekte yapılacak araştırmaların işgalin başlangıç, orta ve son aşamalarını da kapsayacak şekilde tasarlanması konuya dair daha kapsamlı bir sonuç ortaya koyabilir. Böyle bir yaklaşım, ülkelerin çatışma sürecindeki söylem stratejilerini daha uzun süreli gözlemlemeyi ve eğer varsa kırılma noktalarını daha ayrıntılı bir biçimde değerlendirmeyi mümkün kılabilir.

KAYNAKÇA

- Bekar, N., Ünlü, M. (2023). *Uluslararası İlişkilerde Sosyal Medyanın Etkisi*. Ö. Aydın ve Ç. Cengiz (Ed.), *Teknoloji ve Uluslararası İlişkiler* (2. Baskı). İzmir: İzmir Akademi Derneği, Türkiye.
- Billig, M. (2003). Preface: *Language as forms of death*. M. Heller, R. J. Watts (ed.), *At war with words*, (s. vii- xvii). Berlin, Boston: De Gruyter Mouton.
- Dedaic, M.N. (2003). *Introduction: A peace of word*. M. Heller, R. J. Watts (ed.), *At war with words*, (s. vii- xvii). Berlin, Boston: De Gruyter Mouton.
- Demirci, Z. (2025, Ocak 10). *Uzmanlara göre, Gazze’de ilk 9 aydaki gerçek ölüm sayısı kaydedilenden yüzde 41 fazla olabilir*. Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/uzmanlara-gore-gazgede-ilk-9-aydaki-gercek-olum-sayisi-kaydedilenden-yuzde-41-fazla-olabilir/3446762>
- Devran, Y. (2010). *Haber Söylem İdeoloji*. Başlık Yayın Grubu
- Duncombe, C. (2017). *Twitter and transformative diplomacy*, Social media and Iran–US relations. *International Affairs*, 93(3), 545–568. <https://doi.org/10.1093/ia/iix048>
- Fairclough, N. (2013). *Critical Discourse Analysis*.
- Gündüz, U., & Arıkan, İ. (2018). *Türk-İsrail Krizlerinin Türk Medyasında Temsil Örneklerinin Fairclough’ın Söylem Analizi ile Okunması*. İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi), 3(2), 151-174.
- Memiş, E. (2011). *Eskiçağda Filistin ve Filistinliler*. Fırat Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Dergisi, 7(2), 1-11.
- Ovalı, A. Ş. (2020). *Türkiye-ABD İlişkilerinde Twitter Diplomasisi*, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 17, Sayı 65, 2020, s. 23-45, <https://doi.org/10.33458/uidergisi.672450>
- Tandoc, E.C., Seet, S.K. (2024) *War of the Words: How Individuals Respond to “Fake News,” “Misinformation,” “Disinformation,” and “Online Falsehoods”*, *Journalism Practice*, 18:6, 1503-1519, <https://doi.org/10.1080/17512786.2022.2110929>
- China SCIO [@chinascio]. (2025, Ocak 15). <https://x.com/chinascio>
- Council [@EUCouncil]. (2025, Ocak 15). <https://x.com/EUCouncil>
- Department of State [@StateDept]. (2025, Ocak 15). <https://x.com/StateDeptEU>
- MFA Russia[@mfa_russia.]. (2025, Ocak 15). https://x.com/mfa_russia
- Turkish MFA [@MFATurkiye]. (2025, Ocak 15). <https://x.com/MFATurkiye>